

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (pierwsza izba)

z dnia 14 marca 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Dyrektywa 2010/24/UE – Wzajemna pomoc przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków, ceł i innych obciążeń – Artykuł 13 ust. 1 – Artykuł 14 ust. 2 – Przeprowadzane przez organy współpracującego państwa członkowskiego przymusowe odzyskiwanie wierzytelności wnioskującego państwa członkowskiego – Postępowanie w przedmiocie żądania zwrotu odzyskanych kwot do masy upadłości spółki mającej siedzibę we współpracującym państwie członkowskim – Strona pozwana takiego postępowania – Ustalenie

W sprawie C-695/17

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Helsingin käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji w Helsinkach, Finlandia) postanowieniem z dnia 5 grudnia 2017 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 12 grudnia 2017 r., w postępowaniu wszczętym przez:

Metirato Oy, w upadłości likwidacyjnej,

przeciwko

Suomen valtio/Verohallinto,

Eesti Vabariik/Maksu- ja Tolliamet,

TRYBUNAŁ (pierwsza izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes izby, R. Silva de Lapuerta (sprawozdawczyni), wiceprezes Trybunału, C. Toader, A. Rosas i L. Bay Larsen, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu fińskiego przez H. Leppo, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu rządu estońskiego przez N. Grünberg, działającą w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez W. Roelsa oraz I. Koskinena, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: fiński.

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 22 listopada 2018 r.,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 2 dyrektywy Rady 2010/24/UE z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków, ceł i innych obciążeń (Dz.U. 2010, L 84, s. 1).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Metirato Oy a Suomen valtio/Verohallinto (państwem fińskim – administracją podatkową) i Eesti Vabariik/Maksu- ja Tolliamet (państwem estońskim – administracją podatkową) w przedmiocie podniesionego przez syndyka masy upadłości owej spółki żądania zwrotu do tej masy upadłości kwot odzyskanych przez organy fińskie na wniosek organów estońskich.

Ramy prawne

Prawo unijne

- 3 Zgodnie z motywami 1–4 dyrektywy 2010/24:
 - „(1) Wzajemna pomoc między państwami członkowskimi przy odzyskiwaniu wierzytelności poszczególnych państw członkowskich i wierzytelności Unii dotyczących niektórych podatków i innych obciążeń przyczynia się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Zapewnia ona neutralność podatkową, a państwom członkowskim umożliwiła usunięcie dyskryminacyjnych środków ochronnych stosowanych w transakcjach transgranicznych w celu zapobiegania oszustwom i stratom budżetowym.
 - (2) Ustalenia dotyczące wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności zostały po raz pierwszy określone w dyrektywie Rady 76/308/EWG z dnia 15 marca 1976 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy dochodzeniu roszczeń wynikających z operacji będących częścią systemu finansowania Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz rolniczych opłat wyrównawczych i opłat celnych [(Dz.U. 1976, L 73, s. 18)]. Dyrektywa ta oraz akty ją zmieniające zostały ujednolicone przez dyrektywę Rady 2008/55/WE z dnia 26 maja 2008 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących niektórych opłat, ceł, podatków i innych obciążeń [(Dz.U. 2008, L 150, s. 28)].
 - (3) Ustalenia te, mimo że stanowiły pierwszy krok w kierunku udoskonalenia procedur odzyskiwania wierzytelności w Unii [po]przez zbliżenie mających zastosowanie przepisów krajowych, okazały się jednak niewystarczające, by sprostać wymogom rynku wewnętrznego z uwagi na jego rozwój na przestrzeni ostatnich 30 lat.
 - (4) Aby lepiej zabezpieczyć interesy finansowe państw członkowskich i neutralność rynku wewnętrznego, konieczne jest rozszerzenie zakresu wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków i ceł nieobjętych jeszcze wzajemną pomocą przy odzyskiwaniu, zaś aby sprostać rosnącej liczbie wniosków o udzielenie pomocy i osiągnąć lepsze wyniki, należy zwiększyć wydajność i skuteczność tej pomocy oraz ułatwić stosowanie jej w praktyce. Dla osiągnięcia tych celów niezbędne są istotne dostosowania, przy czym zwykła zmiana obowiązującej dyrektywy 2008/55/WE nie byłaby wystarczająca. Dyrektywa ta powinna

zatem zostać uchylona i zastąpiona nowym instrumentem prawnym, który opierałby się na osiągnięciach dyrektywy 2008/55/WE, przewidując jednak w razie potrzeby jaśniejsze i precyzyjniejsze zasady”.

4 Artykuł 1 tej dyrektywy stanowi:

„Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy, na mocy których państwa członkowskie mają udzielać w państwie członkowskim pomocy przy odzyskiwaniu wszelkich wierzytelności, o których mowa w art. 2, powstałych w innym państwie członkowskim”.

5 Artykuł 10 tej dyrektywy brzmi następująco:

„1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący odzyskuje wierzytelności objęte tytułem wykonawczym umożliwiającym egzekucję [podjęcie środków egzekucyjnych] we wnioskującym państwie członkowskim.

2. Gdy tylko organ wnioskujący otrzyma jakiegokolwiek istotne informacje dotyczące sprawy, której dotyczy wniosek o odzyskanie wierzytelności, przekazuje te informacje organowi współpracującemu”.

6 Artykuł 13 dyrektywy 2010/24 stanowi:

„1. Do celów odzyskania wierzytelności we współpracującym państwie członkowskim wszelkie wierzytelności będące przedmiotem wniosku o odzyskanie wierzytelności traktowane są jak wierzytelności współpracującego państwa członkowskiego, chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej. Organ współpracujący korzysta z uprawnień i procedur przewidzianych na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych współpracującego państwa członkowskiego mających zastosowanie do wierzytelności dotyczących takiego samego podatku lub cła – lub podobnego podatku lub cła, gdy nie ma takich samych podatków lub cel – chyba że niniejsza dyrektywa stanowi inaczej.

[...]

Współpracujące państwo członkowskie nie ma obowiązku traktowania wierzytelności innych państw członkowskich w sposób uprzywilejowany, w jaki traktuje podobne wierzytelności powstałe w tym państwie członkowskim, chyba że zainteresowane państwa członkowskie uzgodniły inaczej lub prawo we współpracującym państwie członkowskim stanowi inaczej. Państwo członkowskie, które traktuje wierzytelności innego państwa członkowskiego w sposób uprzywilejowany, nie może odmówić takiego samego uprzywilejowanego traktowania wobec takich samych lub podobnych wierzytelności innych państw członkowskich, na takich samych warunkach.

[...]

5. Bez uszczerbku dla art. 20 ust. 1 organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu kwoty odzyskane w odniesieniu do wierzytelności i odsetek, o których mowa w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu”.

7 Zgodnie z brzmieniem art. 14 owej dyrektywy:

„1. Spory dotyczące wierzytelności, pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję we wnioskującym państwie członkowskim lub jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję we współpracującym państwie członkowskim oraz spory dotyczące ważności powiadomienia dokonanego przez właściwy organ wnioskującego państwa członkowskiego podlegają kompetencjom odpowiednich organów wnioskującego państwa członkowskiego. Jeżeli w trakcie procedury odzyskiwania wierzytelności wierzytelność, pierwotny tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję we

wnoskującym państwie członkowskim lub jednolity tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję we współpracującym państwie członkowskim zostają zaskarżone przez zainteresowaną stronę, organ współpracujący informuje taką zainteresowaną stronę, że sprawa musi zostać przez nią wniesiona przed odpowiedni organ wnoszącego państwa członkowskiego, zgodnie z przepisami obowiązującymi w tym państwie.

2. Spory dotyczące środków egzekucyjnych podjętych we współpracującym państwie członkowskim lub dotyczące ważności powiadomienia dokonanego przez właściwy organ współpracującego państwa członkowskiego są wnoszone przed odpowiedni organ tego państwa członkowskiego zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

3. Jeżeli zgodnie z ust. 1 sprawa została wniesiona przed odpowiedni organ wnoszącego państwa członkowskiego, organ wnoszący informuje o tym organ współpracujący i wskazuje, w jakim zakresie wierzytelność nie została zaskarżona.

4. Gdy tylko organ współpracujący otrzyma od organu wnoszącego lub od zainteresowanej strony informację, o której mowa w ust. 3, zawiesza postępowanie egzekucyjne w odniesieniu do zaskarżonej części wierzytelności do momentu podjęcia decyzji przez właściwy w tej sprawie organ, chyba że organ wnoszący zażąda inaczej zgodnie z akapitem trzecim niniejszego ustępu.

Na wniosek organu wnoszącego lub w innych przypadkach, gdy organ współpracujący uważa to za konieczne, i bez uszczerbku dla art. 16, organ współpracujący może podjąć środki zabezpieczające w celu zapewnienia odzyskania wierzytelności, o ile zezwalają na to przepisy ustawowe lub wykonawcze obowiązujące we współpracującym państwie członkowskim.

Organ wnoszący może, zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi i praktykami administracyjnymi obowiązującymi we wnoszącym państwie członkowskim, zwrócić się do organu współpracującego o odzyskanie zaskarżonej wierzytelności lub zaskarżonej części wierzytelności, o ile zezwalają na to odpowiednie przepisy ustawowe, wykonawcze i praktyki administracyjne obowiązujące we współpracującym państwie członkowskim [...].

[...]”.

8 Artykuł 16 ust. 1 akapit pierwszy omawianej dyrektywy przewiduje:

„Na wniosek organu wnoszącego organ współpracujący podejmuje środki zabezpieczające, o ile zezwalają na to jego przepisy krajowe i jest to zgodne ze stosownymi praktykami administracyjnymi, w celu zapewnienia odzyskania wierzytelności, w przypadku gdy wierzytelność lub tytuł wykonawczy umożliwiający egzekucję we wnoszącym państwie członkowskim zostały zaskarżone w chwili składania wniosku lub w przypadku gdy wierzytelność nie jest jeszcze przedmiotem tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję we wnoszącym państwie członkowskim, o ile środki zabezpieczające są również możliwe w podobnej sytuacji na mocy przepisów krajowych i praktyk administracyjnych wnoszącego państwa członkowskiego”.

Prawo fińskie

9 Zgodnie z art. 5 ust. 1 takaisinsaannista konkurssipesään (fińskiej ustawy w sprawie zwrotu składników majątku upadłego do masy upadłości), w brzmieniu obowiązującym w postępowaniu głównym, czynność prawna jest bezskuteczna między innymi wówczas, gdy analizowana oddzielnie albo w związku z inną czynnością powoduje, że wierzyciel jest w sposób nieproporcjonalny uprzywilejowany w stosunku do innych wierzycieli. Przesłanką uruchomienia takiej sankcji jest okoliczność, że w chwili realizacji czynności dłużnik był niewypłacalny lub czynność przyczyniła się do jego niewypłacalności.

- 10 Artykuł 10 tej ustawy przewiduje między innymi, że spłata długu, która następuje później niż trzy miesiące przed datą referencyjną, jest bezskuteczna, jeżeli dług jest spłacany w kwocie, której wysokość należy uznać za znaczną w stosunku do masy upadłości. Taka płatność nie jest jednak bezskuteczna, gdy w świetle okoliczności może być uznana za zwyczajową.
- 11 Zgodnie z art. 23 ww. ustawy syndyk masy upadłości lub wierzyciel, który zgłosił swoją wierzytelność lub którego wierzytelność została w inny sposób wpisana na listę wierzytelności, może domagać się zwrotu zapłaconych kwot do masy upadłości, wytaczając w tym celu powództwo względnie zgłaszając sprzeciw wobec zgłoszenia wierzytelności przed sądem pierwszej instancji. Powództwo może zostać wytoczone przed sądem, który wszczął postępowanie upadłościowe o charakterze likwidacyjnym.

Okoliczności faktyczne i pytanie prejudycjalne

- 12 W dniu 18 kwietnia 2012 r. estońska administracja celno-skarbowa skierowała na podstawie art. 10 dyrektywy 2010/24 do fińskiej administracji skarbowej wniosek o odzyskanie od Metirato wierzytelności dotyczącej zapłaty podatku wraz z odsetkami, w łącznej kwocie 28 754,50 EUR.
- 13 W odpowiedzi na ów wniosek fińska administracja skarbowa przekazała fińskim organom odpowiedzialnym za przymusowe odzyskiwanie tych wierzytelności informacje na temat kwot podlegających zapłacie na rzecz fińskiej administracji skarbowej oraz na rzecz estońskiej administracji celno-skarbowej.
- 14 W dniu 12 lutego 2013 r. Metirato dokonała dobrowolnej zapłaty kwoty 17 500 EUR fińskim organom odpowiedzialnym za przymusowe odzyskiwanie wierzytelności. Kwota 15 837,67 EUR została przekazana fińskiej administracji skarbowej. Fińska administracja skarbowa przekazała organom estońskim – z tytułu złożonego przez nie wniosku o odzyskanie – kwotę 15 541,67 EUR.
- 15 W dniu 23 kwietnia 2013 r. Metirato Oy uiszczyła dobrowolnie kolejną kwotę 17 803,00 EUR na rzecz fińskiej administracji skarbowej.
- 16 W dniu 8 maja 2013 r. Helsingin käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji, Helsinki, Finlandia) ogłosił na wniosek samej Metirato upadłość obejmującą likwidację majątku spółki.
- 17 W dniu 10 września 2013 r. estońska administracja skarbowa przesłała do fińskiej administracji skarbowej drugi wniosek o odzyskanie wierzytelności, który dotyczył między innymi wierzytelności jeszcze nieuregulowanej w ramach kwoty, na którą opiewał pierwszy wniosek, a mianowicie kwoty 8840,17 EUR. W oparciu o ten drugi wniosek o odzyskanie wierzytelności fińska administracja skarbowa zgłosiła w dniu 17 września 2013 r. w postępowaniu upadłościowym – obok swoich własnych wierzytelności – również wierzytelności państwa estońskiego względem Metirato.
- 18 W dniu 8 maja 2014 r. syndyk masy upadłościowej wytoczył przed Helsingin käräjäoikeus (sądem pierwszej instancji w Helsinkach) powództwo przeciwko państwu fińskiemu i jego administracji skarbowej, żądając – zgodnie z §§ 5 i 10 takaisinsaannista konkurssipesään – zwrotu do masy upadłości Metirato wszelkich zapłaconych kwot.
- 19 W uzasadnieniu powództwa syndyk masy upadłości argumentował, po pierwsze, że fińska administracja skarbowa została nienależnie uprzywilejowana, z pokrzywdzeniem pozostałych wierzycieli, za sprawą dokonania na jej rzecz zapłaty od dawna wymagalnych wierzytelności podatkowych w okresie, gdy Metirato była już niewypłacalna, a po drugie, że w krytycznym okresie, czyli od 25 stycznia do 8 maja 2013 r. Metirato uregulowała zaległości podatkowe w kwocie, która w stosunku do masy upadłości była znaczna.

- 20 Powództwo to zostało wytoczone przeciwko państwu fińskiemu i jego administracji skarbowej, a na wypadek gdyby w odniesieniu do kwoty 15 541,67 EUR nie zostali oni uznani za właściwą stronę pozwaną, pozwane zostało również państwo estońskie.
- 21 W odpowiedzi na pozew syndyka masy upadłości Metirato państwo fińskie podniosło między innymi, że w zakresie, w jakim chodzi o kwotę otrzymaną przez państwo estońskie, powództwo powinno być zostać wytoczone przeciwko temu ostatniemu. Państwo fińskie uważa, że udzielając zgodnie z art. 10 dyrektywy 2010/24 organom estońskim pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności, działało ono jedynie jako przedstawiciel estońskich organów skarbowych, w żadnym momencie przedmiotowe kwoty nie stały się jego własnością, a udział w odzyskiwaniu kwot zakończył się z chwilą zakończenia odzyskiwania wierzytelności podatkowych, w związku z czym powództwo syndyka masy upadłości Metirato dotyczące tych kwot należy skierować przeciwko estońskiej administracji celno-skarbowej.
- 22 W odpowiedzi na pozew syndyka państwo estońskie podniosło z kolei, że jego zdaniem z art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 2 dyrektywy 2010/24 wynika, iż w zakresie, w jakim powództwo syndyka masy upadłości Metirato dotyczy kwoty odzyskanej przez administrację fińską, stroną pozwaną w ramach takiego postępowania może być wyłącznie fińska administracja skarbowa.
- 23 W tych okolicznościach Helsingin käräjäoikeus (sąd pierwszej instancji w Helsinkach, Finlandia) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Czy art. 13 ust. 1 dyrektywy [2010/24] w zakresie, w jakim stanowi on, że wierzytelności będące przedmiotem egzekucji [odzyskiwania] na podstawie wniosku o odzyskanie wierzytelności we współpracującym państwie są traktowane jak wierzytelności współpracującego państwa członkowskiego, należy interpretować w ten sposób:
- a) że współpracujące państwo członkowskie jest również stroną postępowania sądowego w przedmiocie zwrotu do masy upadłości kwot uiszczonych wskutek odzyskania, czy też
 - b) że współpracujące państwo członkowskie jedynie podejmuje czynności w zakresie odzyskania wierzytelności w ramach egzekucji i dokonuje zgłoszenia wierzytelności we właściwym postępowaniu upadłościowym, natomiast w ramach zaskarżenia czynności upadłego, dotyczącego dochodzenia zwrotu do masy upadłości jej składników, państwo wnioskujące jest natomiast pozwanym?
- 2) Czy dyrektywę [2010/24] należy interpretować w ten sposób, że wierzytelności innego państwa członkowskiego są na podstawie wniosku o odzyskanie wierzytelności odzyskiwane za pomocą takich samych środków, jednak w taki sposób, że odzyskiwane wartości majątkowe pozostają oddzielne i nie podlegają połączeniu z majątkiem współpracującego państwa członkowskiego, albo w ten sposób, że są odzyskiwane obok własnych wierzytelności tego państwa, tak że zostają włączone do majątku współpracującego państwa? Innymi słowy – czy dyrektywa ma na celu jedynie zakazanie mniej korzystnego traktowania wierzytelności innego państwa?
- 3) Czy spór, który dotyczy dochodzenia zwrotu do masy upadłości składników majątku upadłego może być zrównany ze sporem dotyczącym środków egzekucyjnych w rozumieniu art. 14 ust. 2 dyrektywy 2010/24 i czy można stąd wywodzić, że zgodnie z tą dyrektywą współpracujące państwo członkowskie jest również w tym sporze stroną pozwaną?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 24 Poprzez swoje pytania, które należy rozpatrzyć łącznie, sąd odsyłający zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 2 dyrektywy 2010/24 należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, znajdują one zastosowanie do postępowania mającego na celu spowodowanie zwrotu do masy upadłości spółki, mającej siedzibę we współpracującym państwie członkowskim, wierzytelności, które

były przedmiotem odzyskiwania na wniosek wnioskującego państwa członkowskiego, jeżeli postępowanie to jest oparte na konstrukcji zaskarżenia środków egzekucyjnych w rozumieniu tego art. 14 ust. 2, i po drugie, że współpracujące państwo członkowskie, w rozumieniu tych przepisów, należy uznać za stronę pozwaną w ramach owego postępowania oraz czy w kontekście tym ma znaczenie okoliczność, czy kwota odzyskanych wierzytelności jest traktowana jako oddzielna w stosunku do majątku tego państwa członkowskiego, czy też zostaje do tego majątku włączona.

- 25 W badanej sprawie należy przypomnieć, że za pośrednictwem wytoczonego przez siebie powództwa syndyk masy upadłości podważa – ocenianą na gruncie prawa fińskiego – skuteczność odzyskiwania wierzytelności przeprowadzonego przez organy fińskie odpowiedzialne za odzyskiwanie wierzytelności państwa dla celów odzyskiwania wierzytelności państwa fińskiego oraz państwa estońskiego.
- 26 W zakresie, w jakim procedura odzyskiwania została wszczęta w celu wykonania wniosku o odzyskanie wierzytelności skierowanego przez władze estońskie do władz fińskich na mocy dyrektywy 2010/24, stanowi ona środek egzekucyjny podjęty we współpracującym państwie członkowskim w rozumieniu art. 14 ust. 2 tej dyrektywy.
- 27 W konsekwencji, zgodnie z tym przepisem, spór mający na celu zakwestionowanie przebiegu i wyniku tej procedury, taki jak spór będący przedmiotem postępowania głównego, stanowi spór dotyczący środka egzekucyjnego podjętego we współpracującym państwie członkowskim, a zatem musi zostać wniesiony do właściwego organu tego państwa członkowskiego, w tym przypadku republiki finlandii, zgodnie z właściwymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.
- 28 Jednakże, jako że brzmienie tego przepisu nie precyzuje, czy stroną pozwaną takiego postępowania jest państwo wnioskujące, czy też państwo współpracujące, należy zbadać, czy ustalenia tego można dokonać w oparciu o systematykę i cel dyrektywy 2010/24.
- 29 Jak wynika z motywów 1–4 tej dyrektywy, celem jej jest rozszerzenie zakresu stosowania dyrektywy 76/308, skodyfikowanej przez dyrektywę 2008/55, o wierzytelności, które nie były nią objęte, tak aby lepiej zabezpieczyć interesy finansowe państw członkowskich i neutralność rynku wewnętrznego oraz by uczynić wzajemną pomoc w dziedzinie odzyskiwania wierzytelności bardziej skuteczną oraz ułatwić stosowanie jej w praktyce, czego wymaga rosnąca liczba wniosków o pomoc.
- 30 Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2010/24 ustanawia ona przepisy, na mocy których państwa członkowskie mają udzielać w państwie członkowskim pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności powstałych w innym państwie członkowskim.
- 31 Jeżeli chodzi o środki podjęte przez współpracujące państwo członkowskie dla celów odzyskania w tym państwie członkowskim wierzytelności stanowiącej przedmiot wniosku o odzyskanie, współpracujący organ korzysta – zgodnie z art. 13 ust. 1 dyrektywy 2010/24 – z uprawnień i procedur przewidzianych na mocy przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych współpracującego państwa członkowskiego, tak że każda wierzytelność stanowiąca przedmiot takiego wniosku o odzyskanie jest – chyba że dyrektywa stanowi inaczej – traktowana jak wierzytelność współpracującego państwa członkowskiego.
- 32 Podobnie zarówno art. 14 ust. 4 akapit drugi, jak i art. 16 ust. 1 dyrektywy 2010/24 przewidują możliwość podjęcia przez współpracujące państwo członkowskie, na wniosek organu wnioskującego, środków zabezpieczających w celu zagwarantowania odzyskania wierzytelności, która została zakwestionowana, pod warunkiem że zezwalają na to przepisy krajowe współpracującego państwa członkowskiego.
- 33 Ponadto art. 14 dyrektywy 2010/24 przewiduje podział – pomiędzy organy wnioskującego i współpracującego państwa członkowskiego – kompetencji w dziedzinie rozpoznawania sporów dotyczących, po pierwsze, wierzytelności – przy czym pierwotny tytuł wykonawczy pozwala na

egzekucję we wnioskującym państwie członkowskim, a jednolity tytuł wykonawczy umożliwia egzekucję we współpracującym państwie członkowskim – i ważności powiadomienia dokonanego przez właściwy organ wnioskującego państwa członkowskiego, oraz po drugie, środków egzekucyjnych podjętych we współpracującym państwie członkowskim lub ważności powiadomienia dokonanego przez właściwy organ współpracującego państwa członkowskiego.

- 34 Ten podział kompetencji jest konsekwencją faktu, że wierzytelność i umożliwiający przeprowadzenie jej odzyskiwania tytuł wykonawczy są oparte na przepisach prawa obowiązującego we wnioskującym państwie członkowskim, podczas gdy środki egzekucji są podejmowane we współpracującym państwie członkowskim, zgodnie z przepisami prawa znajdującymi w nim zastosowanie (zob. w odniesieniu do dyrektywy 76/308 wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., *Kyrian*, C-233/08, EU:C:2010:11, pkt 40).
- 35 I tak z art. 14 ust. 1 dyrektywy 2010/24 wynika, że wszystkie środki prawne służące kwestionowaniu wierzytelności, pierwotnego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w państwie wnioskującym, jednolitego tytułu wykonawczego umożliwiającego egzekucję w państwie współpracującym lub powiadomienia dokonanego przez właściwy organ wnioskującego państwa członkowskiego powinny zostać wniesione do odpowiednich organów wnioskującego państwa członkowskiego, a nie do organów współpracującego państwa członkowskiego, którego kompetencje kontrolne są zgodnie z art. 14 ust. 2 wyraźnie organiczne do aktów tego ostatniego państwa (wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., *Donnellan*, C-34/17, EU:C:2018:282, pkt 43, 44).
- 36 Natomiast w przypadku sporów dotyczących środków egzekucyjnych podjętych przez współpracujące państwo członkowskie lub ważności powiadomienia dokonanego przez właściwy organ współpracującego państwa członkowskiego sprawa zostaje wniesiona do właściwego organu tego państwa członkowskiego, zgodnie z jego przepisami ustawowymi i wykonawczymi, ponieważ organ ten jest najbardziej właściwy, by dokonać wykładni przepisów obowiązującego w nim prawa krajowego i by zbadać zgodność z prawem aktów w świetle tego prawa (zob. w odniesieniu do dyrektywy 76/308 wyrok z dnia 14 stycznia 2010 r., *Kyrian*, C-233/08, EU:C:2010:11, pkt 39, 40, 49).
- 37 W związku z tym z przepisów dyrektywy 2010/24 wynika, że po pierwsze, środki egzekucyjne podjęte przez współpracujące państwo członkowskie podlegają prawu znajdującemu zastosowanie w owym państwie członkowskim, i po drugie, spory dotyczące tych środków należy wnosić przed właściwy organ tego państwa, który zbada je w świetle przepisów swojego prawa krajowego.
- 38 Okoliczność, iż spór ten wpisuje się w ramy postępowania dotyczącego zwrotu składników majątku upadłego do masy upadłości spółki mającej siedzibę we współpracującym państwie członkowskim nie może prowadzić do wyłączenia stosowania przewidzianych przez prawodawcę Unii przepisów regulujących rozstrzygnięcie takich sporów, ponieważ prawodawca Unii nie dokonał dla celów stosowania tych przepisów rozróżnienia w oparciu o kryterium rodzaju postępowania, w którym do owego sporu dochodzi.
- 39 W konsekwencji, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 45–47 swojej opinii, z ogólnej systematyki i celu dyrektywy 2010/24 wynika, że powództwo – takie jak rozpatrywane w postępowaniu głównym, zmierzające do zakwestionowania przed właściwym organem współpracującego państwa członkowskiego, w świetle prawa tego państwa członkowskiego, skuteczności postępowania mającego za przedmiot dochodzenie wierzytelności, wszczętego zgodnie z przepisami tego prawa przez organy owego państwa członkowskiego do celów odzyskania na podstawie tej dyrektywy wierzytelności wnioskującego państwa członkowskiego – musi być skierowane przeciwko współpracującemu państwu członkowskiemu, nawet jeżeli taki spór wpisuje się w ramy postępowania dotyczącego zwrotu składników majątku upadłego do masy upadłości spółki mającej siedzibę w tym państwie członkowskim.

- 40 Ponadto w sytuacji gdy dyrektywa 2010/24 nie określa sposobów przechowywania kwot odzyskanych przez współpracujące państwo członkowskie przed ich przekazaniem wnioskującemu państwu członkowskiemu, uregulowanie tego zagadnienia należy do kompetencji państw członkowskich, pod warunkiem że nastąpi to bez uszczerbku dla obowiązku przekazania odzyskanych kwot oraz odsetek.
- 41 A zatem okoliczność, czy kwota wierzytelności odzyskanych przez współpracujące państwo członkowskie w oparciu o złożony na podstawie dyrektywy 2010/24 wniosek o odzyskanie jest traktowana jako oddzielna w stosunku do majątku tego państwa członkowskiego, czy też zostaje do tego mienia włączona, nie ma wpływu na wykładnię przedstawioną w pkt 38 niniejszego wyroku.
- 42 Ponadto należy przypomnieć, że dyrektywa 2010/24 opera się na zasadzie wzajemnego zaufania (wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r., Donnellan, C-34/17, EU:C:2018:282, pkt 41).
- 43 W konsekwencji, jak zauważył w istocie rzecznik generalny w pkt 54 i nast. swojej opinii, jeżeli środek egzekucyjny, taki jak środek sporny w postępowaniu głównym, podjęty we współpracującym państwie członkowskim dla celów dochodzenia wierzytelności wnioskującego państwa członkowskiego, zostaje skutecznie podważony przed właściwym organem współpracującego państwa członkowskiego, to co do zasady to na wnioskującym państwie członkowskim spoczywa obowiązek zwrotu całej odzyskanej dzięki temu środkowi kwoty, która została mu przekazana przez współpracujące państwo członkowskie.
- 44 W tych okolicznościach na przedstawione pytania należy odpowiedzieć, że art. 13 ust. 1 i art. 14 ust. 2 dyrektywy 2010/24 należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, znajdują one zastosowanie do postępowania mającego na celu spowodowanie zwrotu do masy upadłości spółki, mającej siedzibę we współpracującym państwie członkowskim, wierzytelności, które były przedmiotem odzyskiwania na wniosek wnioskującego państwa członkowskiego, jeżeli postępowanie to jest oparte na konstrukcji zaskarżenia środków egzekucyjnych w rozumieniu tego art. 14 ust. 2, i po drugie, że współpracujące państwo członkowskie, w rozumieniu tych przepisów, należy uznać za stronę pozwaną w ramach owego postępowania, przy czym nie ma znaczenia okoliczność, czy kwota odzyskanych wierzytelności jest traktowana jako oddzielna od majątku tego państwa członkowskiego, czy też zostaje ona do tego majątku włączona.

W przedmiocie kosztów

- 45 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (pierwsza izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 13 ust. 1 i art. 14 ust. 2 dyrektywy Rady 2010/24/UE z dnia 16 marca 2010 r. w sprawie wzajemnej pomocy przy odzyskiwaniu wierzytelności dotyczących podatków, ceł i innych obciążeń należy interpretować w ten sposób, że po pierwsze, znajdują one zastosowanie do postępowania mającego na celu spowodowanie zwrotu do masy upadłości spółki, mającej siedzibę we współpracującym państwie członkowskim, wierzytelności, które były przedmiotem odzyskiwania na wniosek wnioskującego państwa członkowskiego, jeżeli postępowanie to jest oparte na konstrukcji zaskarżenia środków egzekucyjnych w rozumieniu tego art. 14 ust. 2, i po drugie, że współpracujące państwo członkowskie, w rozumieniu tych przepisów, należy uznać za stronę pozwaną w ramach owego postępowania, przy czym nie ma znaczenia okoliczność, czy kwota odzyskanych wierzytelności jest traktowana jako oddzielna od majątku tego państwa członkowskiego, czy też zostaje ona do tego majątku włączona.

Podpisy